

TIUTISEN KOULUN TULEVAISUUS -esiselvitys

Tammikuu 2023

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

ÄLYKKÄÄT
Kulttuurikylät

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

TIUTISEN KOULUN TULEVAISUUS

Tiutisen saaren kyläyhteisö on ideoinut Tiutisen koululle uutta toimintaa tavoitteenaan löytää koululle uusi käyttötarkoitus. Tiutisen kouluun kuuluu kaksi rakennusta, joissa koulutoiminta lakkasi vuonna 2016. Älykkäät kulttuurikylät -hankkeessa (Maaseuturahasto 2021-2023) kyläyhteisölle järjestettiin kehittämistyöpajoja; Tulevaisuustalkoita, joissa koulun uutta tulevaisuutta ideointiin ja suunniteltiin.

Tulokset esitellään konsepteina, jotka kokoavat ideat ja käyttötavat sekä visualisoivat millainen koulun uusi tulevaisuus voisi olla. Tässä esiselvityksessä esitellään konsepti-ideat sekä koulurakennuksia, Tiutisen saarta ja sen ympäristöä.

TIUTISEN KOULU KOTKASSA

TIUTISEN KOULU

Kaksi puista koulurakennusta ovat maakunnallisesti ja sivistyshistoriallisesti merkittäviä. Rakennushistoriallisia arvoja ovat edustavuus ja ikä, autenttisuus ja säilyneisyys. Yli sata vuotta toiminut koulu oli saaren yhdistäjä. Koulurakennukset sijaitsevat idyllisellä Tiutisen saarella keskellä aktiivista kyläyhteisöä.

TIUTISEN SAARI

Tiutisen yhteisö muodostui 1900-luvun alussa omatoimisesti rakentaen Hallan sahan ja Tiutisen laatikkotehtaan työväen sekä kalastajien ja merimiesten asuinalueeksi. Tiutinen on Museoviraston määrittelemä valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Tiutiseen pääsee tietä pitkin ohi Alvar Aallon suunnitteleman Sunilan asuinalueen. Tiutinen on Kotkan merellinen pientaloalue, yhdistelmä pittoreskeja kapeita kujia, kallellaan olevia verkkovajoja sekä modernia asumista.

KOTKA

Merikaupunki Kotka on noin 52 000 asukkaan kaupunki Kymenlaaksossa, 1,5 tunnin ajomatkan päässä Helsingistä. Kotka on tunnettu kauniista puistoista, merellisistä maisemista, satamasta, linnoituksista, Kymijoesta ja kulttuuritapahtumista. Kotka on yrittäjämönteinen ja kehittyvä kaupunki. Uuteen Kantasatamaan Merikeskus Vellamon naapuriin on rakenteilla tapahtumakeskus, Xamkin kampus sekä turvapuisto.

TIUTISEN KOULURAKENNUSTEN ESITTELY

Tiutisen kansakoulu valmistui 1913 (J. V. Heinonen, Kotka). Lisärakennus 1927 (Toivo Salervo, Helsinki).

Kaksi koulurakennusta ja avara, suojainen pihapiiri. Takana vasemmalla Tiutisen työväentalo.

Alkuperäinen koulurakennus.

Lisärakennus. Taustalla näkyy meri.

Vanhassa koulurakennuksessa on useampi sisäänkäynti. Kahteen asuntoon päädyissä on omat sisäänkäynnit.

TIUTISEN KOULURAKENNUSTEN ESITTELY

Rakennuksissa on paljon tilaa monenlaiseen käyttöön: suuria, valoisia huoneita, keittiö ja yhteensä viisi asuntoa.

Rakennuksissa suora sähkö ja käytönaikaisten kustannusten arviointi hankalaa - lämmitystavan muutos tai täydennys eri menetelmin.

Lisää kuvia koulurakennuksesta:

<https://photos.app.goo.gl/BEpNlrBmeHWRREmR7>

Suuret ikkunat tuovat valoa entisiin luokkahuoneisiin. Vanhemman koulurakennuksen ullakko on monien mahdollisuuksien tila.

Liikuntasali lisärakennuksessa on hyvässä kunnossa.

Tuplauunit ovat rakennuksen erikoisuus. Lukuisat pönttö- ja kaakeliuunit tuovat tunnelmaa ja luonnetta, mutta eivät ole olleet vuosiin käytössä. Käyttönoton mahdollisuudet selvitettävä tarvittaessa.

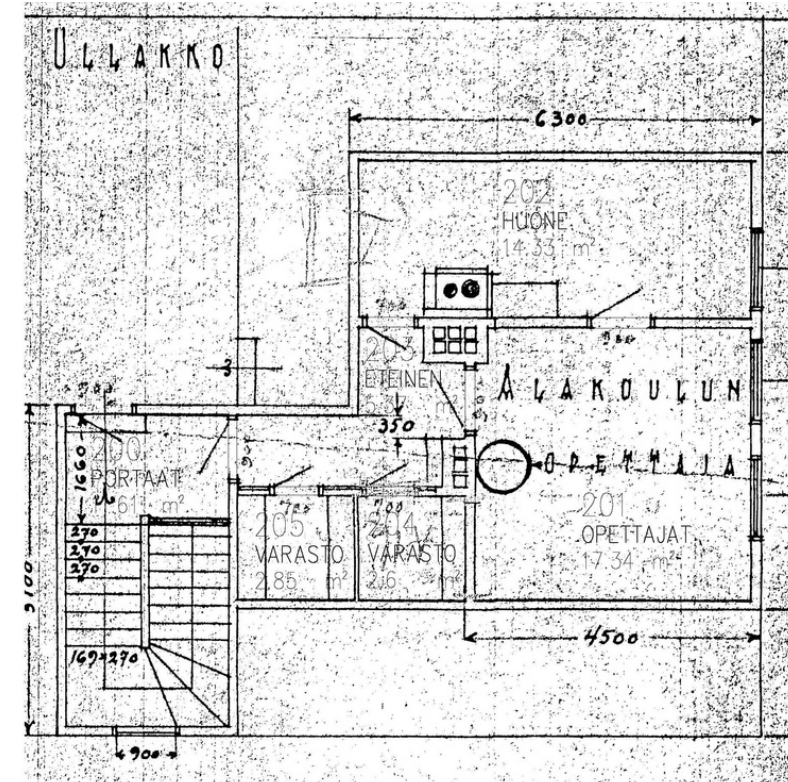
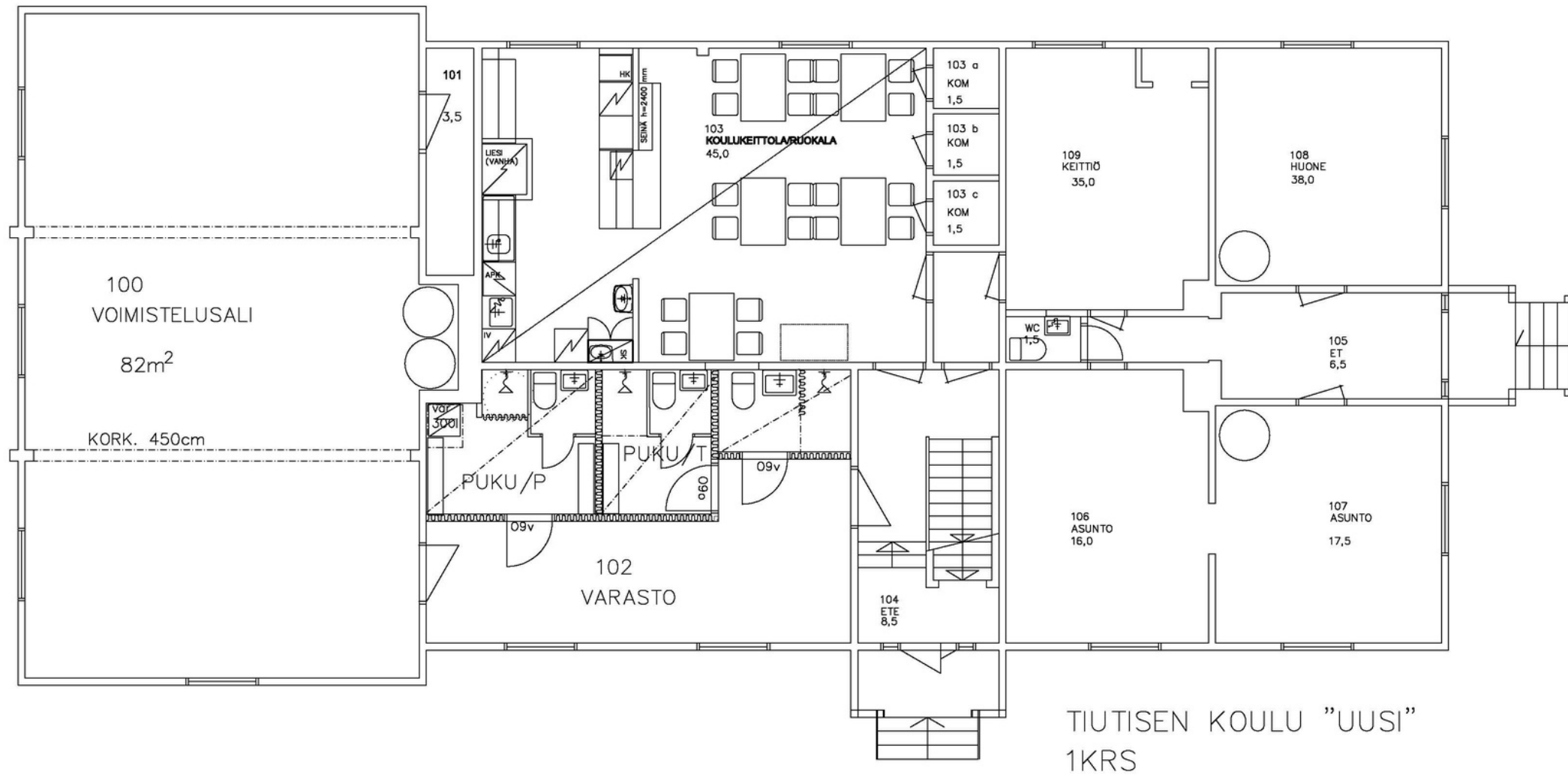
KULTTUURIPERINTÖ

- RKY-alueella valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä kulttuuriperintöarvojen turvaaminen ja säilyttäminen on huomioitava maankäytössä, rakentamisessa, kaavoituksessa ja muutostöissä
- Asemakaavassa koulu ja lisärakennus sr-merkinnällä "suojeltava rakennus"
 - "Rakennusta ei saa ilman pakottavaa syytä purkaa eikä sen ulkoasua muuttaa siten, että sen rakennusperinteen ja kyläkuvan kannalta merkittävä luonne muuttuu"
- Asemakaavassa Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue (piharakennus talousrakennuksen rakennusala)
 - Käyttötarkoituksen muuttuessa kaavasta poikkeaminen tai kaavamuuotos
- Muutokset, kunnostukset ja korjaukset on suunniteltava Kymenlaakson museon kanssa tutkimusaineistoja hyödyntäen
 - mm. Xamkin restauroinnin opiskelijoiden tekemät tilakohtaiset inventoinnit
- Lisätutkimukset ovat tarpeen ja museo suosittaa mm. vanhempien pintakerrosten tutkimuksia pintoja ja rakenteita avaamalla
- Muutokset ovat mahdollisia perustuen inventointiin ja arvokkaiden osien säilymisen turvaamiseen
- Korjausavustuksia haettavissa mm. Museovirasto ja ELY-keskus

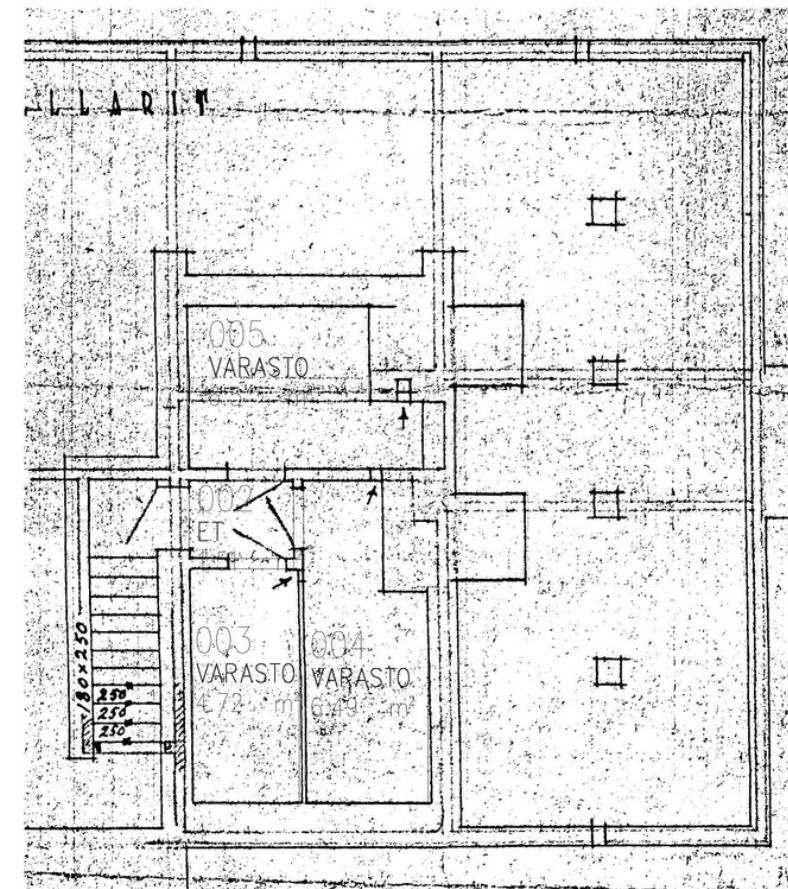

POHJAPIIRUSTUKSET

Koulurakennus "uusi", rakennusvuosi 1929

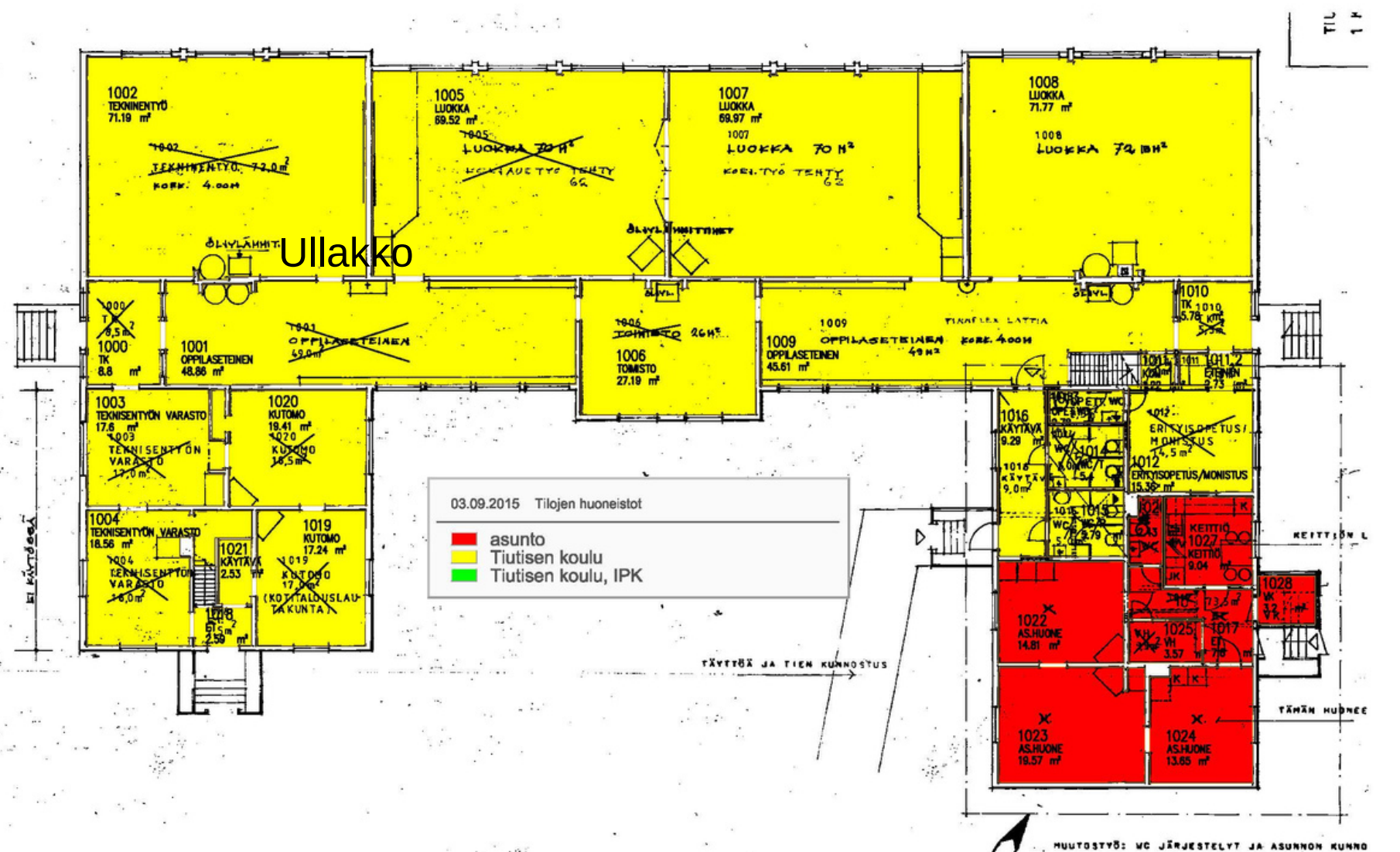
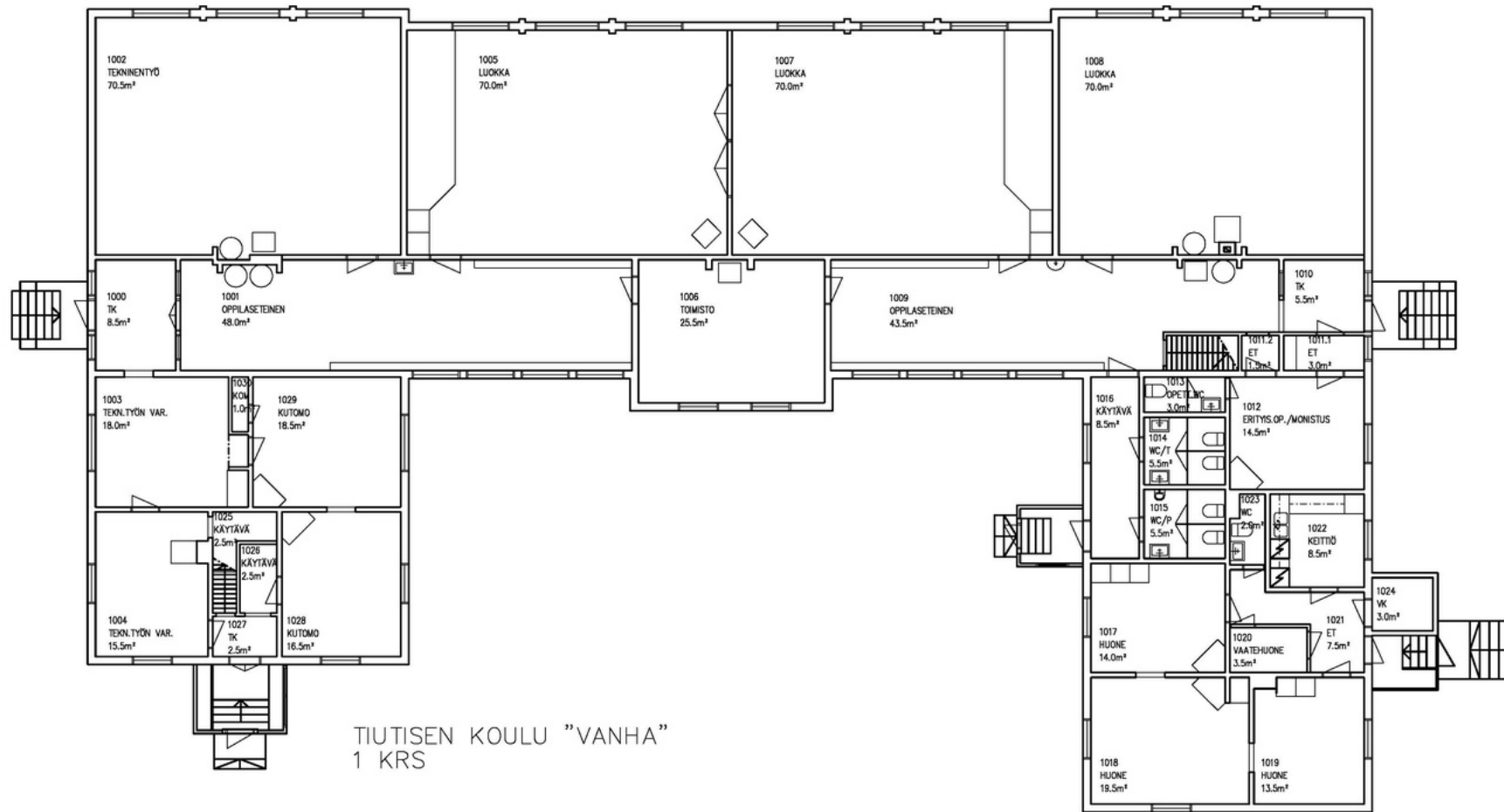
Ullakko

Kellari

POHJAPIIRUSTUKSET

Koulurakennus "vanha", rakennusvuosi 1920

Rakennuksen 101456140P tiedot

Perustiedot	
VTJ-PRT	101456140P
Pysyvä rak.tunnus	10612
Kiinteistötunnus	285-39-7-4
Käyttötarkoitus	Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset
Rakennuksen osoite	Alakoulukuja 8
Rakennusnumero	1
Pinta-ala	770 m ²
Asukkaiden lkm	Tietoa ei ole
Rakennuksen tila	Valmis
Valmistunut	1.12.1920

Rakennuksen 101456141R tiedot

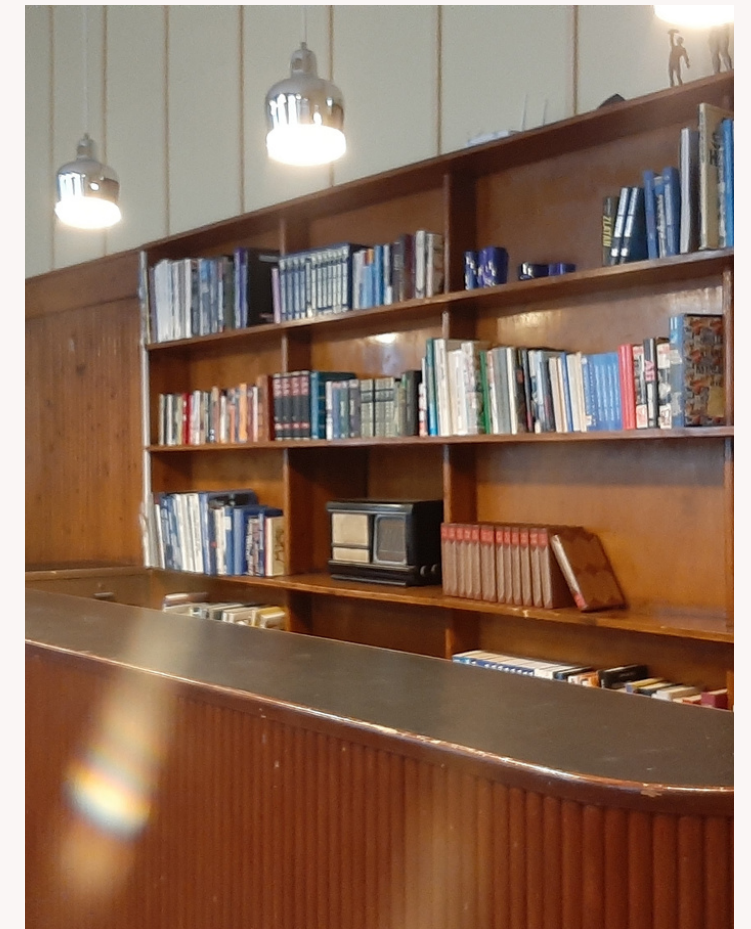
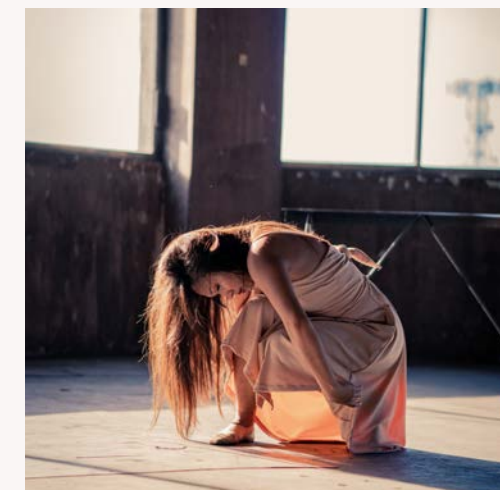
Perustiedot	
VTJ-PRT	101456141R
Pysyvä rak.tunnus	10613
Kiinteistötunnus	285-39-7-4
Käyttötarkoitus	Yleissivistävien oppilaitosten rakennukset
Rakennuksen osoite	Alakoulukuja 8
Rakennusnumero	2
Pinta-ala	381 m ²
Asukkaiden lkm	Tietoa ei ole
Rakennuksen tila	Valmis
Valmistunut	1.12.1929

TIUTISEN KONSEPTIT

Konsepti=(yrityksen) toiminta-ajatus; tuoteidea.

Tiutisen saaren kyläyhteisö on ideoinut Tiutisen koululle uutta toimintaa toiveena löytää koululle uusi käyttötarkoitus. Älykkäät kulttuurikylät -hankkeessa kyläyhteisölle järjestettiin kehittämistyöpajoja; Tulevaisuustalkoita, joissa koulun uutta tulevaisuutta pohdittiin. Tulokset esitellään konsepteina, jotka kokoavat ideat ja käyttötavat sekä visualisoivat millainen koulun uusi tulevaisuus voisi olla.

Konsepteissa on huomioitu megatrendit ja tulevaisuuskuvat, jotka vaikuttavat ihmisten arvoihin ja käyttäytymiseen, muuttavat toimintaympäristöjä ja avaavat uusia mahdollisuuksia. Etätyöt ja monipaikkaisuus, yhteisöllisyyden vahvistuminen ja elinikäinen oppiminen sekä ekologinen kestävyyskriisi kannustavat ja pakottavat tekemään toisin. Kansainvälisen matkailun trendeissä näkyy vahvana mm. kestävä matkailu, pehmeät arvot, kotimaan matkailu, luonto- ja hyvinvointimatkailu, uusi luksuksen määritelmä.

TIUTISEN KULTTUURITALO

Tiutisen entinen kyläkoulu on hyvinvointia tuottava elinkeino- ja kulttuuritalo sekä kylätoiminnan sydän.

Koululla on vetovoimainen kulttuuripersoona, joka aktivoi asukkaita ja vieraita. Koulu on myös tunnettu tapahtumapaikka. Koulurakennukset ovat asuin-, majoitus ja matkailukäytössä. Luokkahuoneet taiteilijoiden ja yhdistysten, yritysten ja etätyöntekijöiden käytössä. Kulttuuritalo tekee tiivistä yhteistyötä Kylätoimikunnan ja paikallisten kanssa.

Mitkä asiat Tiutisen vahvuuksissa tukevat konsepti-ideaa kulttuuritalosta?

- Idyllisyys, merimaisemat
- Kyläläisten aktiivisuus ja yhteisöllisyys
- Rikas kulttuuriperintö ja historia tuotteistettavaksi ja tapahtumien pohjalle
- Aikanaan "Euroopan tiheimmin asuttu saari" - miksei nytkin?

Idea tukevat megatrendit ja mahdollisuudet

- Hyvinvointikäsitteiden laajeneminen (sosiaaliset suhteet, merkityksellisyys, yhteinen hyvä, kestävät elämäntavat, sairauksien ennaltaehkäisy)
- Ymmärrys talouden pääomista monipuolistuu (luontopääoma, sosiaalinen pääoma)
- Jatkuva osaamisen kehittäminen korostuu, työ ja osaamistarpeet uudistuvat
- Etä- ja hybridityö muuttaa työmarkkinoita
- Yritysvastuu laajenee (positiivisten vaikutusten lisääminen ja negatiivisten minimointi, ylisukupolvinen ajattelu)
- Osallisuuden vahvistuminen
- Kestävä matkailu, kotimaan matkailu, luonto- ja hyvinvointimatkailu

KANSAINVÄLINEN SAARI

Elämyksellinen ja kansainvälisesti tunnettu matkailukohde.

Tiutisen yhteisöllisen saaren ja läheisen Sunilan Aalto -arkkitehtuurin yhteinen matkailutuote, jossa sisältöinä opastetut kävelyt, veneristeilyt saaristoon.

Mitkä asiat Tiutisen vahvuuksissa tukevat kansainvälisen saaren konsepti-idea?

- Ympäristö, idyllisyys, historia, merimaisemat vetoavat matkailijoihin
- Meriyhteydet maailmalle (Kotkasta)
- Laatikkotehtaan vientituotteet ulkomaille aikanaan
- Ruotsinsalmen merilinnoitukseen kuuluvat redutit

Idea tukevat megatrendit ja mahdollisuudet

- Suomen vahvuus matkailussa: Culture in Nature
- Kestävä matkailu, lähimatkailu, luonto- ja hyvinvointimatkailu
- Uusi luksuksen määritelmä ja pehmeät arvot
- Workation, työn ja vapaa-ajan yhdistäminen (etätyöt)
- Glamour-retkeily, lähiluksuus
- Harrastus matkustamista ohjaamassa
- Osallistuminen, itse tekeminen matkalla
- Aidot elämykset ja yksilölliset palvelut
- Turvallisuus matkailussa
- Hyvinvointikäsitys laajenee, kokonaisvaltainen hyvinvointi
- Ymmärrys talouden pääomista monipuolistuu (luontopääoma, sosiaalinen pääoma)
- Ymmärrys luonnon itseisarvosta vahvistuu

LASTEN SAARI

Tiutinen on lasten ja nuorten saari - harrastetilojen ja leirien keskus, joka kokoaa saman katon alle kohderyhmälle suunnattuja palveluja ja toimintoja.

Mitkä asiat Tiutissa tukevat Lasten saaren konsepti-ideaa

- Kyläkoulu yhdisti aikanaan saaren asukkaita
- Lähiliikuntapaikka, uimaranta, grillipaikka, frisbeegolf, trampoliini, keinut
- Rauhallinen ympäristö
- Saaren urheiluseuraperinne
- Harrastusmahdollisuuksia ja kerhotoimintaa

Idea tukevat megatrendit ja mahdollisuudet

- Mielensterveysongelmat lisääntyvät erityisesti nuorilla
- Kasvatus, koulutus ja sivistys kestävä, eettisen tulevaisuuden rakentamisessa ja vaikuttamisessa
- Osallisuuden vahvistaminen
- Fyysisen ja virtuaalisen maailman rajat hämärtyvät
- Teknologia muuttaa toimintatapoja
- Hyvinvointikäsitteet laajenee
- Työ ja osaamistarpeet uudistuvat

"Materiaalisen ja yksilökeskeisen hyvinvointikäsitteiden sijaan korostuu pitkä aikaväli, ongelmien ennaltaehkäisy, eettinen toiminta sekä osallisuuden, yhteisöllisyyden ja onnellisuuden vahvistaminen." (Sitra 2023)

Lähteet

Kotimaisten kielten keskus, Kielitoimiston sanakirja 2022. Helsinki, Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 35. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 10.11.2022. Konsepti:
<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/konsepti>.

Sitra 2023, Megatrendit 2023. <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2023/>

Visit Finland s.a. Trends and signals of the future of international travel in Finland. Results of Visit Finland workshops 2020.

<https://www.businessfinland.fi/49f2a2/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2020/trends-and-signals-of-the-future-of-travel-2020.pdf>

Visit Finland 2020. Matkailija 2030 -skenaariot. Rethinking Travel: Matkailija 2030 -skenaariotyöpajojen tulokset.

<https://www.businessfinland.fi/490529/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2021/matkailija-2030--skenaariot>.

Ilmakuvat Tiutisen saaresta. Aarto Savia.

Rakennuksen kuvat. Anu Vainio ja Laura Lehtinen.

Kuvituskuvat. Canva.

YHTEYSTIEDOT

Anu Vainio | Palvelumuotoilija, projektipäällikkö
anu.vainio@xamk.fi
044 7028724

Laura Lehtinen | Kulttuuriperintöasiantuntija
lehtinen@kupera.pro

TKI, Luovat Alat, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Älykkäät kulttuurikylät -hanke

